

KERKENBELEIDSP Arendonk



31.03.2025

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL.....	2
INLEIDING	5
<u>2. FICHE PER KERKGEBOUW</u>	7
Kerk Onze-Lieve-Vrouw en Sint Job Arendonk Centrum.....	7
Identificatie verwijzend naar de details in bijlage.....	9
Beschrijving	9
Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie kerk Arendonk Centrum	12
Kerk Sint Jozef De Brulen 1A 2370 Arendonk.....	14
Identificatie verwijzend naar de details in bijlage.....	14
Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	16
Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	16
3. Naar een toekomstvisie.....	18
Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie.....	18
4. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht.....	20
BESLUIT.....	22

Ten geleide:

Het doel van dit sjabloon is niet meer of niet minder dan tot een goed kerkenbeleidsplan komen. In dit sjabloon is bij de 'decretaal verplichte velden' (cultuurhistorische waarde, beschermingsstatuut, bouwfysische toestand, eigendomstoestand, situering in de ruimtelijke omgeving, actueel gebruik, onderbouwde toekomstvisie met plan van aanpak) meegegeven hoe die velden uit te diepen zijn. Daarnaast bevat het bijkomende relevante velden – in de tekst aangeduid als 'optioneel'.

Daarmee wil het Platform Toekomst Parochiekerken je op weg helpen. Met dit sjabloon breng je de belangrijkste randvoorwaarden in kaart voor vervolgstappen zoals participatietrajecten en bestemmingsstudies. Het sjabloon laat toe dat je een strategisch kader uitdiept waarbinnen het lokaal bestuur en de kerkbesturen de parochiekerken behartigen.

Het opzet van het sjabloon is vooral *beschrijvend*. Pas de laatste hoofdstukken *interpreteren* de basisgegevens en beschrijvingen uit de voorgaande delen. Zo kom je tot een visie en plan van aanpak. Op die manier zoekt dit sjabloon naar een veralgemeende objectiviteit, niet in het minst om in latere fases allerlei toevalligheden, veranderingen en onverwachte gebeurtenissen het hoofd te bieden. Een bijkomend voordeel van dat streven naar objectiviteit op diverse vlakken (erfgoed, architectuur, bouwtechniek, context, gebruik ...) is dat je beter in staat bent om in te schatten welke expertise nodig is om eventuele volgende fasen tot een goed einde te brengen.

Het zijn de gemeente en de kerkbesturen die doorgaans dit sjabloon invullen, of, als een andere partij het plan opmaakt, ten minste onderschrijven wat op deze pagina's opgenomen is.

In bepaalde gemeenten kan de Intergemeentelijke Onroerend Erfgoeddienst (IOED) of de streekintercommunale advies verlenen of ondersteunen bij de opmaak van het plan. Bij twijfel: contacteer de instanties zelf of roep de hulp in van het Platform Toekomst Parochiekerken. Als er vragen zijn over bepaalde elementen in dit sjabloon of als er een vraag is naar externe begeleiding, contacteer dan ook het Platform Toekomst Parochiekerken. Wij helpen je graag op weg.

PARCUM

**Platform Toekomst
Parochiekerken**

PARCUM vvsq



Dit sjabloon werd opgesteld door PARCUM vzw en aangevuld door het Platform Toekomst Parochiekerken. Het dient als houvast bij het opstellen van een kerkenbeleidsplan.

PARCUM vzw
Abdij van Park 7
3001 Leuven

www.parcum.be
info@parcum.be
016 40 60 73

BTW 0461.895.885
RPR Leuven

Platform Toekomst Parochiekerken
Bischoffsheimlaan 1-8
1000 Brussel

www.toekomstparochiekerken.be
info@toekomstparochiekerken.be
02 207 54 49

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Arendonk, Vicariaat Kempen, PE H. Nicolaas Van Poppel en de kerkfabrieken van de parochies Onze-Lieve Vrouw, Arendonk Centrum en Sint Jozef, Voorheide.

In december 2024 werd de vraag gesteld door Juan Luyten om samen met de gemeente een samenkomst hierover te houden om vooral de beleidslijnen in verband met de kerkgebouwen in de gemeente Arendonk in een duidelijk perspectief te bespreken en de weerslag van deze vergadering ook mee op te nemen in de opstelling van dit kerkenplan. Op 20.03.2025 werd op het gemeentehuis een overlegvergadering georganiseerd in aanwezigheid van: burgemeester Rob Blockx, algemeen directeur Kris Wouters, en de schepenen Luc Bouwen, Erwin Cools. Waren aanwezig voor kerkraad Onze-Lieve-Vrouw Centrum: Willy Meeus voorzitter en Jean Huybrechts, penningmeester en opsteller van het eerste kerkenplan, goedgekeurd door de bisschop op 15.06.2017. Waren ook verder aanwezig Jos Borgers, lid van de kerkraad van de parochie Sint Jozef Voorheide. Namens de pastorale eenheid H. Nicolaas Van Poppel was diaken Ronny Evrard aanwezig. Namens het Vicariaat Kempen (bisdom Antwerpen) waren aanwezig Juan Luyten, adjunct van de vicaris voor Kempen-Oost en Nicolas-Alexander Goossens, stafmedewerker vicariaat Kempen.

Tijdens deze vergadering werden de grote beleidslijnen van zowel gemeentebestuur als van de twee parochies nogmaals besproken en een eerste voorwaardelijke visie op het toekomstige gebruik en beleid verder uitgediept. Deze weerslag wordt ook teruggevonden in de verdere beschrijving van huidig kerkenbeleidsplan. Ook de op stapel staande restauratie van het kerkgebouw Onze-Lieve-Vrouw Arendonk Centrum werd als aan te besteden dossier kort aangehaald.

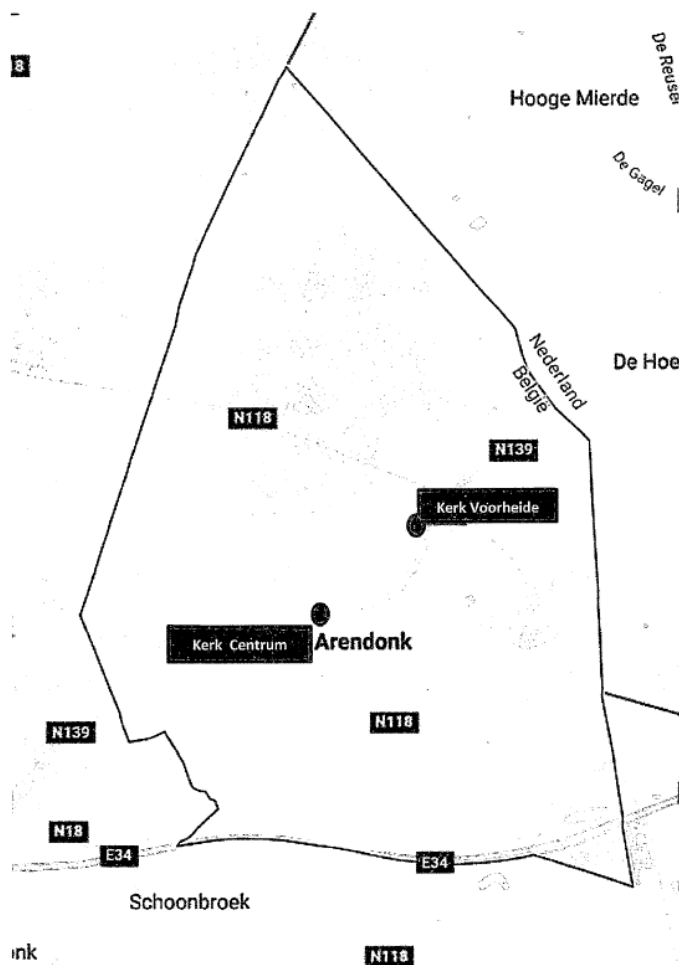
goedgekeurd door:

- de bisschop van bisdom Antwerpen op:
- door de gemeenteraad van de gemeente Arendonk op:

Handtekening bisdom

Handtekening gemeente

1. SITUERING KERKGEBOUWEN



Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de Rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Arendonk:

- Parochie Onze-Lieve-Vrouw ten Hemel Opgenomen en Sint Job Vrijheid z/n nr, 2370 Arendonk.

- Sint Jozef Voorheide
De Brulen 1A, 2370 Arendonk

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Arendonk, de pastorale eenheid H. Nicolaas Van Poppel, de kerkfabrieken van de parochies Onze-Lieve Vrouw Arendonk Centrum en Sint Jozef Voorheide en het Vicariaat Kempen (Bisdom Antwerpen).

2. FICHE PER KERKGEBOUW

Kerk Onze-Lieve-Vrouw en Sint Job (Arendonk Centrum)

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

3.1 Kerkgebouw Onze-Lieve-Vrouw Opgenomen en Sint Job

1. Eigenaarschap:

Gemeente Arendonk

Vrijheid 29

2370 Arendonk

Adres van de kerk: Vrijheid z/n 2370 Arendonk

Kadastrale gegevens: domein van de gemeente Arendonk Vrijheid 29 – 2370 Arendonk

Afdeling 2 sectie E nrs 253/02B en 254/02A



Federale
Overheidsdienst
FINANCIEN

Kerk Centrum

Geantwoord op: ARENDONK 2 AFD

Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie

Toestand Luidsto fiscale versio. (01.01.2016)

Schaal: 1/1000



.be

Identificatie

Naam: Onze-Lieve-Vrouw en Sint Job

Geografische ligging

- Vrijheid z/n 2370 Arendonk
- Provincie: Antwerpen.

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat of Regio: Dekenaat Kempen Oost
- Parochie: Onze-Lieve-Vrouw

Eigenaar: gemeente Arendonk

Bescherming(en)/vastgesteld

- Beschermd
- Vastgesteld bouwkundig erfgoed op de Inventaris Onroerend Erfgoed Vlaanderen.
- Beschermd als monument wegens zijn artistieke en historische waarde werd de OLV Kerk met inbegrip van het omgevend smeedijzeren hekwerk als monument bij ministerieel besluit van 06.07.1999.

Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

De historische waarde wordt als volgt omschreven:

De neogotische kerk van Arendonk staat op de plaats waar sinds de 13^{de} eeuw verschillende kerkgebouwen gestaan hebben. Daarvan getuigen het rijke kunstbezit en de vorm van de torenspits die verwijst naar de vroeger kerk. De kerk is een goed voorbeeld van architectonische gerichte neogotiek geïnspireerd op de Franse gotiek maar ook op de meer streekeigen Schelde- en Kempense gotiek.

De artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

De kerk is een mooi en gaaf voorbeeld van een bijzonder monumentaal opgevat neogotisch kerkgebouw, tevens een belangrijk werk van de Antwerpse architect Ernest Dieltiens.

Het gebouw heeft evenwichtige proporties, een klare opbouw en een kwaliteitsvol, beredeneerd materiaalgebruik. De neogotische stijl werd verwerkt tot een mooie synthese van de archeologisch gerichte neogotiek en de meer streekeigen traditionele architectuur.

Meubilair, glasramen en kunstwerken samen met het omgevend hekwerk maken er een gaaf totaal-kunstwerk van.

Bouwjaar: op 8 juli 1901 werd de eerste steen van de huidige kerk gelegd.

De voorlopige inzegening van de nieuwe parochiekerk gebeurde op 8 september 1904 door pastoor Prims ter ere van Onze Lieve Vrouw ten Hemel Opgenomen.

Korte tijd later, op 5 oktober 1904, had de plechtige consecratie plaats in aanwezigheid van Kardinaal Goossens .

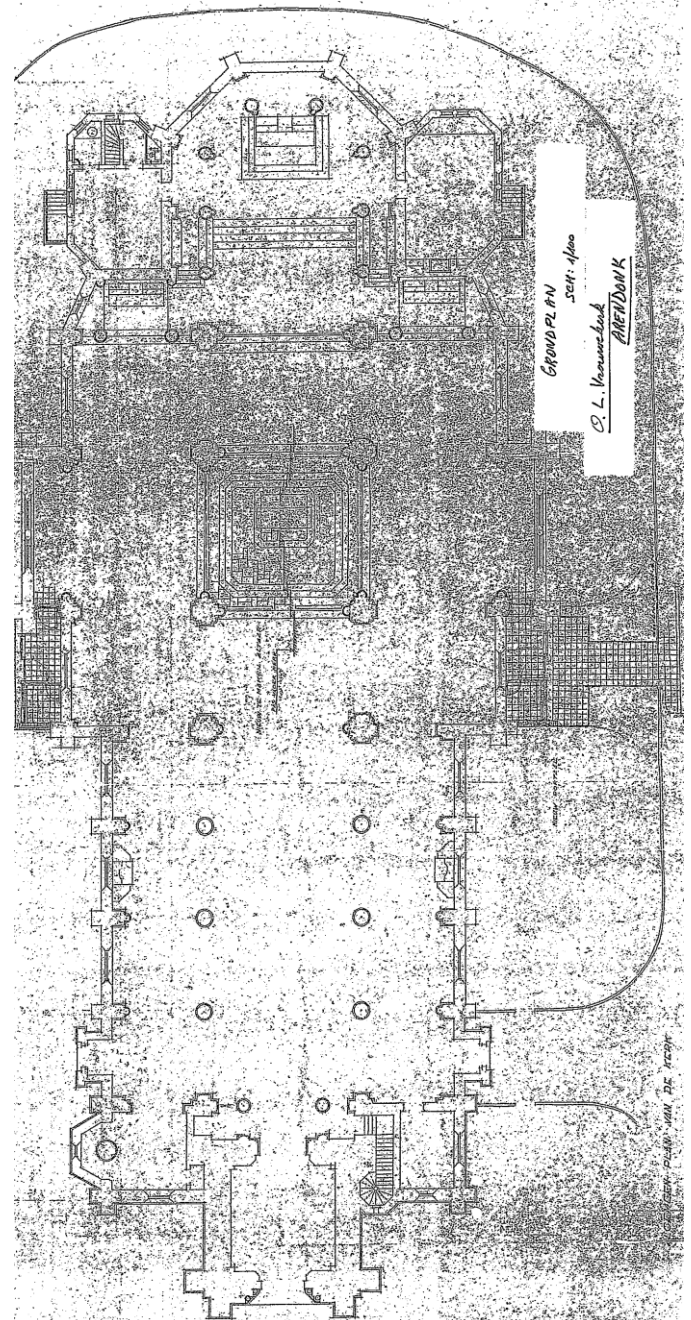
Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- oppervlakte in m²: 550
- grondplan: (zie foto)
- noteer de vrije hoogte: 15 m
- aantal zitplaatsen: 550

Opbouw (optioneel)

- neo-gotische kerk
- 4 aparte bijkomende ruimten, sacristie, bij-sacristie, groetkapel, cv lokaal



Voorzieningen

- Vul onderstaande tabel in met de huidige aanwezige voorzieningen in het kerkgebouw:

Sanitair	Bij-sacristie 1 uitgerust toilet
Verwarming	Luchtverwarming-installatie, gasgestookt vernieuwd 2012 , 2 jaarlijkse keuring volgens wettelijke voorschriften
Verlichting	Deels led, deels halogeen
Keukenvoorzieningen	Niet voorzien
Audiosysteem	Aanwezig en werkt naar behoren
Beeldscherm(en)	3 beeldschermen 2022, wekelijks gebruikt
Rolstoeltoegankelijkheid	ja
Diefstal- en brandbeveiliging	Diefstal, brandbeveiliging met doormelding
Bliksembeveiliging	Is aanwezig en jaarlijkse keuring
Gsm-operatoren	1 gsm operator aanwezig in kerktoren

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

- Beschrijf de gebeurde ingrepen of eventuele toekomstige kansen m.b.t. duurzaamheid per onderdeel in onderstaande tabel

Zonnepanelen (en batterijen)	Niet aanwezig
Regenwateropvang	Via dakgoten en regenpijpen naar riolering
Dakisolatie	Niet aanwezig
Groendak	Niet van toepassing
Warmtepomp	Geen warmtepomp
Warmtenet	nihil
Windenergie	nihil
Aquathermie	nihil

Biodiversiteit

- duivenoverlast

Bouwfysische toestand

- restauratiedossier 2012:

In 2012 werd door gemeentebestuur studiebureau Spectrum uit Hasselt aangesteld voor opmaak van een restauratiedossier voor verschillende loten; lot 1 restauratie van de buitenschil begrijpende deels dak, goten, metselwerk, diverse steensoorten, voegwerk, hout raam en deuren, inkomportalen, lot 2 omgevingswerken met inbegrip herplaatsing geklasseerd hekwerk, lot 3 glasramen.

Dit dossier werd ingediend in 2014.

Door de Vlaamse Overheid werden subsidies ten bedrage van 1.700.000 euro toegekend, op voorwaarden dat de werken worden uitgevoerd binnen een termijn van 5 jaar d.w.z voor eind 2027.

- Uitvoering restauratiewerken, het ganze dossier voor uitbesteding van de werken is op dit moment in de fase van aanbesteding, in te dienen voor 28.03.2025

Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het kerkgebouw is gelegen in het midden van het centrum van de gemeente Arendonk. Vanuit de eerste bronnen over onze gemeente wordt dit reeds vermeld en de gemeente breidde zich stelselmatig uit vanuit deze centrale ligging van het kerkgebouw. In de loop der tijden is dit nog meer duidelijk door de aanpassing van de ruimte in het centrum rondom de kerk.

Na WO-1 oprichting van een monumentaal standbeeld ter nagedachtenis van de gesneuvelde soldaten.

Vrijmaken van parkeren op het kerkplein zelf vanaf de jaren negentig.

De voorziening van het historische hekwerk met hierbij rekening gehouden omvorming van de vroegere begraafplaats rond de kerk door een centraal in het centrum gelegen wandel- en voorzieningen voor rust en ontmoeting, afgescheiden van het drukke centrum verkeer.

De huidige moderne gebouwen die de laatste jaren opgang maken accentueren nog meer dit historisch cultureel kader vertrekkend vanuit het geklasseerde kerkgebouw, dat er zoals in het verleden een eenheid blijft mee maken.

Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie kerk (cijfers van 2024)

Huidig statuut: A

Vitaliteit gemeenschap: de parochie is nog erg actief op velerlei domeinen. Er zijn 73 vrijwilligers in de parochie.

Liturgie: de kerk is de zondagskerk van de Pastorale Eenheid H. Nicolaas Van Poppel. Er wordt nog elk weekend een eucharistieviering gevierd om 11u (zondag) met een 60tal aanwezigen. Op hoogdagen verwelkomt de kerk 250 aanwezigen. Daarnaast zijn er

uitvaarten (x13), huwelijken (x2) en dopen (x18), eerste communie (x32), vormsel (x55) en vormselviering, schoolvieringen van de basisschool, het middelbaar en de kleuterschool.

Open kerk: al vele jaren worden er in de kerk van Onze-Lieve-Vrouw culturele activiteiten georganiseerd na overleg: tentoonstellingen, concerten, vieringen scholen, adventstocht, herdenkingen oorlogen. Sinds enige tijd is de kerk ook geopend op de marktdagen. Er werden in het verleden vanuit cultureel-toeristische visie voorstellen en memoranda gelanceerd in het kader van mogelijke cultureel-historische ontsluiting van het centrum van Arendonk, waarin het kerkgebouw een voorname functie zou kunnen betekenen.

Financiële gevolgen:

De dringende restauratie werd hogervermeld.

Voorstel van nieuw statuut: A-statuu

Dit wil zeggen: volwaardig behouden voor de eredienst en er wordt werk gemaakt van valorisatie.

Kerk Sint Jozef De Brulen 1A 2370 Arendonk

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Identificatie

Naam: Sint Jozef (Voorheide Arendonk)

Geografische ligging: De Brulen 1A 2370 Arendonk
Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom Antwerpen
- Dekenaat of Regio: Dekenaat Kempen Oost
- Pastorale eenheid: Heilige Nicolaas Van Poppel
- Parochie: Sint Jozef (Voorheide)

Eigenaar: kerkfabriek van Sint Jozef is eigenaar van grond en gebouw.

Cultuurhistorische waarde

Een modern kerkgebouw uit de jaren 1960 met een losstaande campanile.

Gebouw en architecturale mogelijkheden

Prima toestand van de stabiliteit, de muren, de daken, de ramen, de dakgoten en afvoerpijpen.

Schilderwerken zijn zowel buiten als binnen in orde.

Idem verwarming, idem sanitair.

De geluidsinstallatie heeft een ringleiding heeft een ringleiding voor mensen met gehoorapparaat.

Toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers.

Planning restauratie niet van toepassing

Electrische installatie is gekeurd.

Verwarming op gas, conventionele ketel en via luchtcirculatie.

Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het kerkgebouw is gelegen vlak bij de gemeentelijke scholen en parochiecentrum.

Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie (cijfers van 2024)

Huidig statuut: A

Er is nog een vitale gemeenschap op velerlei domeinen zoals bijvoorbeeld catechese, liturgie, etc.

Liturgie: in de kerk wordt elke weekend een eucharistieviering of gebedsdienst gehouden om 19u waarin de kerk een 47 personen verwelkomt. Op hoogdagen (bvb. Kerstmis 2024) zijn er 125 aanwezigen.

Daarnaast zijn er ook uitvaarten (x6), dopen (x4) en eerste communie (x12). Het vormsel werd gecentraliseerd in de Onze-Lieve-Vrouwkerk in het centrum.

Er zijn 3 catechisten en 68 vrijwilligers.

De kerk wordt gevaloriseerd: er gaan bijvoorbeeld Open Kerk, concerten door en ook andere activiteiten door zoals Sinterklaasfeest, grootouderfeest basisschool.

Voorstel nieuw statuut: C-statuut.

In de loop van de komende legislatuur worden voor dit kerkgebouw normaal gezien nog geen ingrijpende wijzigingen verwacht. In de toekomst moet het verder uitgeklaard worden: valoriseren, nevenbestemmen of herbestemmen.

3. Naar een toekomstvisie.

Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Gemeente Arendonk	Kerk	Toekomstvisie
Arendonk Centrum	O.L.V Centrum	A met valorisatie
Arendonk Voorheide	Sint Jozef Voorheide	C

We blijven geloven in de kansen die zich aanbieden om Jezus' blijde boodschap te verspreiden en te belijden, met klassieke en moderne middelen.

De aanwezigheid van sluimerende geloofskiemen sterken ons om verder te investeren in meer aantrekkelijke vieringen, aangepast aan diverse doelgroepen, en in eigentijdse catechesewerking, wellicht in kleinere groepjes.

Het motiveren en ondersteunen van geëngageerde vrijwilligers en samenwerking tussen de verschillende geloofskernen in onze Pastorale Eenheid, zullen hierbij de sleutel tot welslagen vormen.

We kijken naar de ontwikkelingen in de komende 5 jaar t.a.v. de verschillende parochies.

Vanuit deze ontwikkelingen wordt er gekeken naar de status inzake de kerkenbeleidsplannen.

Personele ontwikkelingen naar de liturgie:

Onze pastorale eenheid heeft op dit ogenblik nog 4 van de 9 parochies:

- Sint-Remigius Baarle-hertog
- Sint-Michiel Weelde (Groot Ravels)
- Sint-Jozef Voorheide Arendonk
- Onze Lieve Vrouw ten Hemelopgenomen Arendonk

Op 01/01/2025 zijn er 3 paters van de Spiritijnse gemeenschap:

Liturgie:

- Pater Emmanuel en pater Alphee die volwaardig voorgaan
- pater Bruno is momenteel nog in opleiding voor de nederlandse taal

- diaken, Ronny Evrard
- parochie assistent, Simon Godecharle
- gebedsleiders: 5 in OLV, 1 in Groot Ravels en 2 in Voorheide

Uitvaartvoorgangers:

- 3 priesters en 1 diaken

Doopmandaten:

- 3 priesters en 1 diaken

Toekomstvisie algemeen:

Er zijn 3 basisgemeenschappen: Baarle-Hertog, Weelde, Arendonk

Er wordt gedoopt in de 4 parochies.

We zetten in op de samenvoeging van de parochies van Arendonk

De twee parochies behoren tot de pastorale eenheid Nicolaas van Poppel . Deze eenheid omvat de parochies van Arendonk, Ravels en Baarle Hertog. De pastorale werking van de pastorale eenheid wordt ondersteund door een PKG binnen elke parochie. Om de samenwerking tussen de parochies te stimuleren vergaderen de twee PKGs met een zekere regelmaat gezamenlijk.

Die samenwerking wordt gedragen door een gezamenlijke missie: “samen op weg in geloof en vertrouwen”

Sint-Jozef: Advies vanuit de PE: van A-status naar C-status

OLV: Advies vanuit de PE: A status behouden en er wordt werk gemaakt van valorisatie.

Voor beide parochies is samenvoeging aangevraagd bij het bisdom, deze aanvraag werd door de bisschop goedgekeurd.

In de huidige fase zijn de nodige administratieve en juridische documenten in opmaak. Daarna wordt het dossier ingediend bij het bisdom, besproken op de priesteraad, waar de beslissing wordt genomen. Nadien volgt dan nog de administratieve weg via de Vlaamse Overheid voor samenvoeging van de twee kerkbesturen.

4. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

In deze materie dient er nog overleg te worden gepleegd met gemeentebestuur, plaatselijke kerngroepen, pastorale eenheid en kerkbesturen.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen de kerkbesturen en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maanden van elke nieuwe legislatuur vernieuwd of herbevestigd worden.

